

AGNI

Nr 216 ~ Årg. 52 ~ Nr 4 ~ Vintern 2007

Mer än souvenirer i bagaget?

En av Agnis grundidéer är att möten mellan människor skapar grund för förståelse och respekt. Med den filosofin borde respekten och folkförståelsen vara mer utbredd än någonsin, nu när vi reser som aldrig förr. Men vad tar vi egentligen med oss hem från våra resor?

Många reseberättelser domineras av exakta redogörelser för priser, hotellstandards och väderförhållanden, kryddat med en och annan sevärhet. Som åhörare kan man i sitt stilla sinne undra om personen rest runt halva jorden för den stora upplevelsen av att pruta ner en siden-sjal från 450 till 14 kronor?

Temat för detta nummer är möten, och att man kan möta andra människor på olika sätt. Man kan se bortse från ytliga olikheter och känna gemenskap. Detta handlar texterna "Ett möte" och "En berättelse om vi och dom" i detta nummer om. Man kan också se olikheterna och genom dem få perspektiv på sitt eget sätt att leva. Tyvärr

är det nog vanligare att man ser skillnaderna som pikanta eller obegripliga egenheter hos den andra, något som fjärrar dem från oss. Vi kommer hem från Afrika och berättar om bussar som går när de är fulla istället för efter tidtabell. Från Latinamerika och berättar om människor som bjuder på stora fester för lånade pengar, istället för att spara först och fira sen. Men har vi någon aning om varför det är så, vilka traditioner eller större tankemönster detta är ett uttryck för? Det djupt rotade självförtroende som femhundra år av definitionsrätt har givit oss västerlänningar, gör att vi sällan ruckas i vår övertygelse om att vi utgör normen.

Och varför ska vi lära oss om andra kulturer när det kan allt om vår? Vad gör det att vi inte vet vad Indiens ledare heter, när alla indier vet vem George Bush är? Vad spelar det för roll att vi västerlänningar inte vet att vit, gul och grön jade är Kinas medaljvalörer när hela världen

ändå känner till vår norm med guld, silver och brons. (Medaljerna till fotbolls VM i Kina är för övrigt designade för att följa båda standards.)

Ett svar är att det är en fråga om bildning. Ett annat att man ser mer med två ögon är med ett. Känner man två kulturer finns mycket större källor till kreativitet, förståelse och innovativitet. Den som bara ser med ett öga förlorar perspektivet.

Den koloniala blicken har länge varit enögd. Rörelser som Agni har varit undantag då de ordnat seminarier och föreläsningar med gästföreläsare från hela världen, bara för att lära sig hur det är där ute. Engagemanget i denna typ av bildande folkrörelser har dock minskat. Istället reser vi som sagt som aldrig förr. Men enligt artikeln "Vi lär oss mer av omvärlden hemma!" bekräftar våra resor det vi redan tror oss veta om världen snarare än att vidga vyerna. Vad tar vi egentligen med oss hem från våra resor?

Att mötas

Spelar det någon roll hur vi väljer att möta en medmänniska? Jag tror att det spelar roll inte bara vad man säger utan även hur du ser på den du träffar.

För några år sedan besökte jag en by i Bolivia som heter Pampas. Den är belägen sydöst om staden Cochabamba. Meningen med min resa dit var att avgöra om vi skulle involvera oss i ett skolhusbygge. Vi i sammanhanget var då Grimstaskolans elever och lärare i Upplands Väsby. Vi hade tidigare byggt upp infrastrukturen, ett bageri, en skola, en pastafabrik i en kåkstad vid namn Primero de Mayo som ligger strax utanför Cochabamba.

Efter en lång resa på en öde landsbygd kom vi fram till byn Pampas. Skolhuset var i mycket dåligt skick, putsen från väggarna hade ramlat av och de skolbänkar som fanns var snarare grovhuggna brädor lagda på bockar mer ämnade för snickeri än skrivning och räkning. Den svarta tavlan var mörkflam-mig som allt inne i skolbyggnaden. Som en bjärt kontrast till dunklet där inne stod elevernas skoluniform, en vit rock. Vid vårt besök hade skolan pyntats med blommor från bl a Jakaranda, en violett skönhet och andra vackra blommor. Det var uppdukat till fest. Barnen läste

dikter, sjöng sånger och det hölls tal. Även jag höll ett tal. Byborna talade aimara, ett av de större språken i Bolivia. Jag höll mitt tal på svenska vilket översattes till spanska som i sin tur översattes till ja just det aimara. Visst är det underbart med språk. Jag kunde med tolk förstå vad de önskade, det jag gjorde var att få dem att känna att jag lyssnade på vad de sade även då vi förstod att språket var en barriär. Här kom ögonkontakten och ett leende ansikte väl till hands. Vi människor har ju den förmågan att vi kan tala men vi får inte glömma bort att se den vi talar till i ögonen och samtidigt vänligt le en smula. En som kunde det känner ni alla till. Just det, Mona Lisa. Hon kan det där med att le och få en att känna sig sedd. illa sinne De bybor jag upplevde mig få bra kontakt med, under den dagen i Pampas skolhus, var de som jag såg i ögonen och som såg mig i ögonen. De med vänligt ansiktsuttryck som synade mig så som jag synade dem. Vi pratade med tolkars hjälp, log och tror jag fick sagt det vi ville få fram till varandra. Det var inte bara ord och meningar som bytte ägare den dagen utan även känslan av att bli sedd och lyssnad på.

Hur blev det nu, fick de materiell så att de kunde bygga sitt skolhus? Ja!

Elever och lärare på Grimstaskolan beslutade att starta ett projekt och samla in medel till ett skolbygge. Byborna byggde ett ljust fint hus i tegel, salarna möblerades med bänkar att skriva och räkna på. En svart tavla sattes upp till att förmedla kunskap ifrån. Tragiskt nog så drabbades området av en jordbävning några år senare och med den ödelades de flesta husen i byn, ett av de få som stod kvar efter jordbävningen var tack och lov skolan.

Jag blev tagen av det jag fick höra och se på min resa, av de människor som önskade sina barn en fin skola, en god utbildning, de människor som såg mig och gjorde sig förstådda med ord och inte minst vänliga leenden. Idag arbetar jag på Katedralskolan. Till vardags brukar jag passa på, när jag vandrar i korridorerna till och från lektionerna, att ge de jag möter ett vänligt leende och är det tidig morgon så får de även höra "God morgon". Jag vill be er att nästa gång ni möter någon, se dem in i ögonen, ta efter Mona Lisa och le lite med hela ansiktet och är det tidigt så kan väl ett "God morgon" få slinka ur strupen eller om du vill säga det på aimara "Winus tiyas".

*Håkan Jansson, lärare på
Katedralskolan i Uppsala*

Håkan Jansson har skrivit texten "Att mötas"

Förra numret av tidningen Agni resulterade i att ni läsare skänkte 40 000 kronor, varav 26 090 kronor kom in med anledning av Mikael Bomans femtioårsdag. Dessa pengar var öronmärkta till projektet CEDESCRI (Center for Christian Services) i Gutamala. CEDESCRI har sedan starten 1990 arbetat med att få fram anpassad utrustning som kan förenkla det dagliga arbete samt att få en bättre närmiljö i byarna, till exempel genom att tillhandahålla gemensamma toaletter eller spisar som förbrukar hälften av bränslet. Tack för era bidrag.

Vi lär oss mer av omvärlden hemma!

Svenskarna är ett resande folk. Hälften av befolkningen har varit utomlands under de senaste 12 månaderna enligt siffror från 2003. Frågan om hur resandet påverkar svenskarnas syn på omvärlden undersöktes då av forskare vid Göteborgs universitet. Resultatet visade att resande på ett allmänt plan ökade samhörigheten med andra länder. Personer som under det senaste året har gjort en utlandsresa uppgav i deras undersökning överlag en större samhörighet med människor i andra länder än de som inte varit utomlands.

Samtidigt fann forskarna skäl att ställa sig tveksam till om resandet verkligen handlar om en breddad omvärldsorientering. För det första är det högt utbildade som både reser mest och som uppger sig känna en större samhörighet. Frågan

om det är utbildning, social fostran eller resande som ger en öppenhet mot andra länder är inte utredd. Lågutbildade och arbetarfamiljer utmärks inte av samma stora intresse för omvärlden. Öppenheten mot omvärlden är således ojämnt fördelad i det svenska samhället.

För det andra kunde man konstatera att både resande och samhörighet har sitt fokus på Norden och Västeuropa – och i någon mån på USA. Andra delar av världen, inklusive Östeuropa, är i stort sett vita på genomsnittssvenskens mentala karta. Vidare visade en jämförelse med en liknande undersökning som gjordes i början av 1990-talet att förhållandevis lite hänt. Det fanns inte heller någon skillnad mellan omvärldsorienteringen mellan yngre och äldre.

En tolkning som forskarna

föreslår är därför att resmönstren som de sett ut under de gångna decennierna – och fortsätter att se ut – snarast förstärker den västeuropeiska och anglosaxiska orienteringen i Sverige. Vi reser till länder som vi har lätt att förstå och ökar vår bekantskap med dem, medan vi i endast begränsad utsträckning kommer i kontakt med några andra. Det multietniska Sverige förefaller ha en större potential att ändra vår syn på människor från andra kulturer än våra tillfälliga besök i andra länder som liknar vårt eget. Den paradoxala slutsatsen skulle därför kunna vara att orienteringen mot omvärlden kan vara en fråga om vad som händer inom Sverige.

Källa: Svenskarnas syn på omvärlden, Lennart Weibull, Göteborgs Universitet

En historia om vi och dom och om talet som ändrade perspektiven

Vi är bjudna på middag, min man och jag. Som inköpare av cocosfiber har vi kommit i kontakt med andra småföretagare med handel i andra delar av världen. Vid just den här middagen är det framförallt anställda i företag med handelskontakter i Brasilien som är med. För några har resor och vistelser i andra länderna inneburit att kärlek uppstått och äktenskapsband knutits, varför flera av gästerna kommer från Brasilien.

Samtalet kretsar först om det uppenbara, om Oss, (Svenskar) och om Dom,

(Brasilianarna). Om hur vi gör och om hur ni gör. Sedan håller någon ett tal. Talet verkar vara ganska spontant och handlar om resor och möten. Om hur avstånden krymper och hur detta kan leda till att vi delar liv med en person som är uppvuxen under helt andra villkor. Man kan jämföra detta med våra föräldrar. Många av dem gifte sig med flickan i granngården, några fick färdas med cykel, bil, båt eller t o m flyg för att mötas. Detta tal ger samtalet en ny vändning. Vi talar om hur våra föräldrar träffades. Hur långt behövde

de resa för att mötas första gången? Det intressanta är att det nu blidas ett nytt 'vi' och ett nytt 'dom'. 'Vi', vars föräldrar bodde på cykelavstånd från varandra, hittar gemensamma drag. Framförallt är flera av oss uppvuxna på landet medan 'dom' med föräldrar från olika landsändar oftare kommer från stan. Nationsuppdelningen är nu glömd. Lantisarna i Brasilien har i mycket mer gemensamt med svenska dito än med sina mer urbana landsmän.

Ann-Caroline Nyström

Agni startar nytt projekt i Angola

Tack vare de gåvor och donationer Agni tar emot och förvaltar har vi utrymme att starta nya stödprojekt. Ett förslag som har diskuterats i styrelsen är att ett projekt i Angola. Genom en styrelseledamot som själv har vuxit upp i landet har vi kontakt med den social engagerade prästen och f d journalisten Henda Kibonda. Henda driver bland annat ett projekt för att bekämpa malaria. Agnis engagemang kommer att börja i liten skala, genom att vi skänker 2 000 dollar för att distribuera impregnerade myggnät till barnfamiljer och gamla i staden N'dalatando i norra Angola. Dessa impregnerade myggnät har tidigare visat sig mycket effektiva i bekämpningen av malaria, inte bara genom att skydda mot myggor utan också i utbildande syfte. Många av de mest utsatta grupperna vet inte om att det är myggor som sprider sjukdomen. Knuten till projektet är även en sjuksköterska som ska sprida kunskap om malariaprevention.

Om samarbetet med vår kontakt i Angola fungerar bra kan det bli aktuellt att utvidga våra insatser.

Fakta om malaria

Hälften av världens befolkning – tre miljarder människor – lever i områden där malaria förekommer. Till de värst drabbade länderna hör de som ligger söder om Sahara, i Afrika. Här dör 800 000 barn om året i malaria, innan de har hunnit fylla fem år. Problemen ökar allt eftersom resistensen mot de gamla malariapreparaten växer. Nyligen kom emellertid den glada nyheten att

en kombination av en ny typ av medicin tillsammans med en kraftfull satsning på användning av impregnerade myggnät ger mycket hoppfulla resultat. Denna kombinationsmetod, som numera är den som Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderar, börjar långsamt efter stort motstånd börjar sprida sig speciellt i Afrika söder om Sahara.

Kampanjer mot malaria är inte ovanliga i södra Afrika. Här är ett frimärke som har givits ut i en serie med temat "bekämpa malarian". Ändå finns det fortfarande många som inte vet hur sjukdomen sprids.

Vi knogar på. Små kugghjul som griper i varandra och tillsammans driver samhällsmaskinen. En kugge som saknas märks. För de närmaste är saknaden total. Längre bort i systemet är frånvaron mindre fatal. Ett jack, ett kort avbrott i produktionen bara. Vid pressläggningen av detta nummer har just ett sådant produktionsavbrott gjort att en text om projektet Cedescrì fått utgå. Kanske kan det tomma utrymme detta lämnar i tidningen fungera som en påminnelse om det tomrum som bortgångna människor lämnar efter sig. Kanske kan det påminna oss om att hålla av, och hålla om varandra i jul – även om gröten bränner vid, prioriteringarna går i sär och klapparna visar sig vara bättre begagnade. Vi som gör tidningen Agni vill önska er alla en god jul, och särskilt tacka för de uppmuntrande hälsningar ni skickar till oss.

TIDNINGEN AGNI, BOX 1528, 751 48 UPPSALA

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning återsänds tidningen med nya adressen på framsidan (ej adressidan).

AGNI

FÖRENINGEN
ÖRJANSGÅRDEN AGNI

Kontor: Kungsgatan 30, 753 21
Uppsala

Telefon kontor: 018–10 27 44

Telefax: 018–50 37 82

Postgiro: 7 73 73–9

TIDNINGEN AGNI

Redaktör: Kristina Nyström, 070–
201 49 16

Ansvarig utgivare: Bo Nylund,
018–50 37 82, 070–680 58 29

Kontaktperson för Agni är sekreterare
Puck Bjelke Hoffman, telefon 018-51 68
20. Välkommen att höra av dig!